

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПОДАТКОВОЇ СПРАВИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА КОНСАЛТИНГУ
ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ ТА АУДИТОРІВ УКРАЇНИ
CHARTERED INSTITUTE OF MANAGEMENT ACCOUNTANTS
ТОВ «МІК «СТАРТ»

**«ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В
УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ОСНОВНІ
ПРИНЦИПИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ПРИЙНЯТТЯ
УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ»**

*Матеріали круглого столу
12 травня 2023 року*

Ірпінь

2023

УДК 657
ББК 65.052.29431
О-17

*Рекомендовано до оприлюднення в мережі Інтернет
Вченою радою Факультету податкової справи, обліку та аудиту
(протокол № 9 від 9 травня 2023 року).*

Обліково-аналітичне забезпечення управління суб'єктів господарювання в умовах сталого розвитку: основні принципи та інструменти прийняття управлінських рішень: матеріали круглого столу (Ірпінь, 12 травня 2023 р.) [Електронний ресурс]: За наук. ред. Колісник О. П.; Державний податковий університет. Ірпінь: 2023. с. PDF-формат; інституційний репозитарій.

У матеріалах круглого столу «Обліково-аналітичне забезпечення управління суб'єктів господарювання в умовах сталого розвитку: основні принципи та інструменти прийняття управлінських рішень» розглянуті найбільш актуальні питання щодо формування обліково-аналітичної системи бізнес-процесів в умовах сталого розвитку; удосконалення звітності в умовах сталого розвитку; професійного судження як інструменту забезпечення ефективного управління суб'єктами господарювання; digital-технологій при формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління суб'єктів господарювання; соціальної відповідальності та професійної етики як ключових складових та концепцій сталого розвитку.

Видання розраховане на науковців, докторантів, викладачів ЗВО, практиків, здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, імен власних, інших відомостей.

© Факультет податкової справи, обліку та аудиту, 2023

© Державний податковий університет, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА СИСТЕМА БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ		
<i>Бурдега К. О., Краєвський В. М.</i>	Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної діяльності аграрних підприємств	6
<i>Гоменюк А., Новікова О. П.</i>	Проблеми обліку розрахунків з дебіторами та пошук шляхів їх вирішення	7
<i>Гордієнко Т. В., Колісник О. П.</i>	<u>Організаційно-методичні аспекти обліку екологічних витрат</u>	9
<i>Сторожук Т. М., Дружинська Н. С.</i>	Удосконалення управління лісгосподарською діяльністю в умовах сталого розвитку	12
<i>Занько Б. М.</i>	<u>Обліково-аналітична система підприємства та справляння екологічного податку</u>	15
<i>Захарченко О. О., Колісник О. П.</i>	<u>Методичні аспекти аудиту і аналізу основних засобів</u>	17
<i>Моргуненко А. С., Сторожук Т. М.</i>	<u>Методи трансфертного ціноутворення: аналіз та використання суб'єктами господарювання</u>	19
<i>Німчук А. В., Мазіна О. І.</i>	<u>Проблемні аспекти обліку фінансових інструментів</u>	22
<i>Новіков Н. Є., Сторожук Т. М.</i>	<u>До питання обліку лізингових операцій</u>	25
<i>Остапенко Я. О.</i>	<u>Обліково-аналітичне забезпечення управління виробничими витратами</u>	28
<i>Параниця Н. В.</i>	<u>Статистичний аналіз ринку консалтингових послуг</u>	3
<i>Пілевич Д. С.</i>	<u>Інформаційні технології в управлінні бізнес-процесами компаній</u>	31
<i>Слюсар В. Ю., Шевчук О. А.</i>	<u>Сучасний стан взаємодії внутрішнього та зовнішнього фінансового контролю державних підприємств та шляхи його покращення</u>	33
<i>Шоповалова О. С., Сторожук Т. М.</i>	<u>Оплата праці та розрахунки з працівниками в умовах воєнного стану: трудові відносини та обліковий аспект</u>	36
СЕКЦІЯ 2 УДОСКОНАЛЕННЯ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ		
<i>Роздимаха І. М.</i>	<u>Інформація про основні засоби у фінансовій звітності установ державного сектору</u>	38
<i>Сторожук Т. М.</i>	<u>Звіт управління як прояв відповідального керівництва підприємством в умовах сталого розвитку</u>	41
<i>Судак В. О. Колісник О. П.</i>	<u>Фінансова звітність підприємства</u>	44
<i>Ярошенко М. С., Новікова О. П.</i>	<u>Звітність за сегментами в контексті міжнародних стандартів фінансової звітності</u>	46
СЕКЦІЯ 3 ПРОФЕСІЙНЕ СУДЖЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ		
<i>Гуріна Н. В.</i>	<u>Професійне судження бухгалтера як інструмент забезпечення економічної безпеки та ефективного управління підприємством</u>	48

побудовано за допомогою таких облікових документів, які обов'язково повинні містити інформацію про: реквізити лізингодавця, строк дії лізингового договору, порядок сплати лізингових платежів, розрахунок розмежування загальної суми лізингових платежів на фінансові витрати лізингоодержувача та відшкодування вартості предмета лізингу, дату проведення розрахунків (планову і фактичну), поточну заборгованість, кореспонденцію рахунків.

Список використаних джерел:

1. Про фінансовий лізинг: Закон України від 04.02.2021р. № 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/l503337> (дата звернення 27.04.2023р.)
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 «Оренда»: затверджено наказом Мінфін України від 28.07.2000р. № 181. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/l66912> (дата звернення 27.04.2023р.)
3. Волкова М. В., Кунченко О. В. Удосконалення обліку лізингових операцій на підприємствах України. URL: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Economics/67475.doc.htm
4. Крутова, А. С. (2015). Особливості бухгалтерського обліку операцій лізингу у лізингоодержувача. «Вісник ЖДТУ»: Економіка, управління та адміністрування, 1(71), 294-298. [https://doi.org/10.26642/jen-2015-1\(71\)-294-298](https://doi.org/10.26642/jen-2015-1(71)-294-298).

Я.О.Остапенко,
канд. екон. наук, доцент,
Державний податковий університет
(м. Ірпінь)

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ВИТРАТАМИ

Зростання ролі інформаційних технологій, складні економічні та політичні умови, посилення впливу інтеграційних процесів, активне впровадження концепції сталого розвитку у практичну діяльність суб'єктів господарювання вимагають застосування нових методів управління з метою оптимізації діяльності виробничого підприємства через мінімізацію витрат.

Процес оперативного збору та обробки інформації є основою розуміння господарських процесів, потужним інструментом моделювання ситуації та підґрунтям для прийняття управлінських рішень. Кожен етап і в цілому послідовна реалізація всього процесу реалізації адміністративних розпоряджень значною мірою залежать також від якості наданої інформації та від правильності її використання.

Інформаційною платформою управління витратами виступають з одного боку – облік витрат для створення бази даних для прийняття управлінських рішень, з іншого – аналіз витрат та оцінка факторів що їх формують [1].

Кожна галузь економіки має свої особливості щодо порядку відображення тих чи інших операцій в бухгалтерському обліку. Хоча можливі несуттєві відмінності, але загалом вони визначають порядок правильного відображення кожної господарської операції на підприємстві.

На даний час, в Україні облік ведеться за трьома напрямками: управлінський, фінансовий та облік з метою оподаткування.

Відображення витрат виробничого підприємства в бухгалтерському обліку регулюється НП(С)БО 16 «Витрати». Податковий облік здійснюється з урахуванням основних

положень Податкового кодексу України, визначеними наступними розділами: «Податок на прибуток підприємств», «Перехідні положення», «Податок на додану вартість».

На практиці бухгалтеру простіше використовувати для обліку витрат рахунки класу 9, без використання при цьому рахунків класу 8. Але для того, щоб ефективніше управляти понесеними витратами, планувати їх витрачання у майбутньому підприємству рекомендується вести облік витрат одночасно на рахунках обох класів – 8 і 9.

Облік витрат виробничого підприємства має бути організований так, щоб була можливість постійного проведення аналізу і контролю за змінами собівартості загалом і в розмірі формуючих її витрат. Для цього вважаємо за доцільне вести облік витрат за елементами та статтями калькуляції, а також доцільно проводити зведення обліку витрат та калькулювання собівартості продукції за періодами та напрямками діяльності підприємства [2].

Всі види звітності, що складаються вітчизняними підприємствами, спрямовані на задоволення потреб користувачів.

У звітності розкривається інформація та показники, використання яких дозволяє встановити ефективність діяльності підприємства, визначити шляхи для покращення його функціонування (інформація для управлінського персоналу), розмір прибутку (для власників, що зацікавлені у виплаті дивідендів з прибутку та працівників, що зацікавлені у виплаті заробітної плати), розмір податку на додану вартість та податку на прибуток (для податкових органів). Підприємства України активно переходять на складання звітності за міжнародними стандартами.

На нашу думку, для ефективного управління витратами на виробничих підприємствах доцільно складати внутрішню звітність. Пропонуємо такі документи внутрішньої звітності виробничого підприємства: «Відомість обліку витрат на виробництво для оподаткування податком на прибуток», «Система внутрішньої звітності про витрати», «Звіт про виконання договорів за замовленнями для надання інформації про витрати внутрішнім і зовнішнім користувачам».

Для успішної діяльності виробничого підприємства, підвищення рівня рентабельності, збереження і примноження її активів необхідний налагоджений механізм управління, найважливішим елементом якого виступає контроль. В його основі – отримання достовірної інформації про дійсний потенціал ефективності операційної діяльності підприємства.

На нашу думку, на виробничих підприємствах для оперативного аналізу витрат доцільним є функціональний контроль, який виконується в межах наглядових обов'язків працівниками на керівних посадах за підлеглими в межах їх компетенції, та головними суб'єктами в межах ієрархічного нагляду.

На виробничому підприємстві для контролю та фіксації порушень варто створити такий внутрішній документ, як «Довідка про порушення, що виявлені під час контрольних дій».

Даний документ дозволить визначити порушення, що були на підприємстві; суму збитку; операцію, яка призвела до виникнення порушення та посади та прізвища осіб, які здійснили та які затвердили операції.

Крім наведеного вище документу, пропонуємо посадовим особам, на яких покладено функції контролю заповнювати відомість виявлених фактів порушень законів, постанов, правил, інструкцій, які регламентують діяльність підприємств і стан системи бухгалтерського обліку. Доречним є створення документу: «Відомість щодо виявлених фактів невиконання пропозицій і рішень, прийнятих за наслідками попереднього контролю».

Список використаних джерел:

1. Камінська Т. Г. Обліково-аналітичний процес: його зміст стадії. *Наук. вісн. НАУ*. 2002. Вип. 50. С. 313-318.
2. Остапенко Я. О. Класифікація готельних послуг для цілей бухгалтерського обліку та внутрішньогосподарського контролю доходів і витрат підприємств готельного господарства.

Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2014. № 1. С. 144-153.

3. Остапенко, Я. О. Методика дослідження витрат на виробництво та собівартості продукції харчової галузі. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*, 2011, 28 (1): 140.

Н. В. Параниця,
канд. екон. наук, доцент
Державний податковий університет
(м. Ірпінь)

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ КОНСАЛТИНГОВИХ ПОСЛУГ

Ринок консалтингових послуг України розвивається швидкими темпами, це зумовлено потребами сучасної економіки.

Процеси глобалізації світової економіки зумовлюють попит на консалтингові послуги. Проведемо статистичний аналіз кон'юнктуру ринку консалтингових послуг.

Відповідно до широкого функціонального підходу, консалтинг – це сукупність практичних порад та допомоги. На думку Ф. Стееле консалтинг – будь-яка форма надання допомоги у відношенні змісту, процесу або структури задачі або серії завдань, при якій консультант сам не відповідає за виконання завдання, але допомагає тим, хто несе за неї відповідальність [1; 5].

У вузькому професійному підході консалтинг сприймається як професійна служба. Представниками цього підходу є Л. Грейнер та Р. Метцгер стверджують що управлінське консультування – консультативна служба, яка працює за контрактом та надає послуги організаціям за допомогою кваліфікованих фахівців, які допомагають організації-замовнику виявити управлінські проблеми, проаналізувати їх, дати рекомендації щодо їх вирішення та за необхідності сприяти виконанню цих рішень [2; 3].

Можна виділяють три основні методи надання консалтингових послуг:

- процесне консультування – консультант безпосередньо працює з працівниками та керівником компанії чи організації над оптимізацією процесів, щоб команда досягла поставлених цілей.
- експертне консультування – консультант розробляє рішення та поради щодо діяльності компанії чи організації винятково на основі отриманих даних та власної експертизи.
- навчальне консультування – роль консультанта зводиться до надання клієнту необхідної теоретичної або (та) практичної інформації у формі семінарів, лекцій, тренінгів, методичних посібників.

Здійснивши статистичний аналіз ринку консалтингових послуг можна відмітити, що один із пікових показників місткості національного ринку консалтингу зафіксований у 2020 р. – 908 млн дол.; водночас у 2018 р. загальний обсяг наданих консультаційних послуг в Україні перевищили попередній максимальний рівень, досягнувши значення 585 млн дол. (рис.1.).

Спектр консалтингових послуг, що пропонується на національному ринку, включає: ІТ-консалтинг, фінансовий, юридичний та маркетинговий консалтинг, оціночну діяльність, управлінський та виробничий консалтинг, інші види [4, с.98].

Статистичний аналіз консалтингових послуг в Україні дає змогу зробити висновок, що розвиток консалтингового сегмента українського ринку послуг розвивається відповідно до трендів.